

Foreldre til blinde barn

Svar på spørsmål om punkt 6.7 i veilederen om spesialundervisning

Vi viser til din henvendelse i e-post av 03.02.22, der du har spørsmål knyttet til vår veileder om spesialundervisning punkt 6.7 *Foreldrenes adgang til å hente inn alternativ vurdering fra sakkyndig*.

Dere har erfart at dette punktet blir brukt mot foreldre i klagesaker, dersom de ikke har benyttet seg av retten. Dere stiller spørsmål om hvor vi mener at foreldrene skal henvende seg for å innhente en alternativ vurdering fra sakkyndig, siden det er nevnt som et reelt alternativ i veilederen.

Før vi kommer konkret inn på ditt spørsmål vil vi kort presisere hvilke roller og plikter skolen og PPT har når det skal bestemmes om en elev har krav på spesialundervisning og hva innholdet i spesialundervisningen skal være.

Pedagogisk- psykologisk tjenestes rolle og oppgaver

Som du ser av veilederen har PPT en lovbestemt rolle i saker som gjelder spesialundervisning. PPTs mest sentrale oppgave er å skrive sakkyndige vurderinger, før skolene fatter vedtak om spesialundervisning for den enkelte elev.

Kravene til utredning og tilråding i sakkyndig vurdering går frem av opplæringsloven § 5-3. Forvaltningslovens krav til forsvarlig saksutredning sikres og konkretiseres blant annet gjennom denne bestemmelsen. PPTs anbefalinger er rådgivende for den som har myndighet til å fatte vedtak om spesialundervisning (i de fleste tilfeller rektor).

Vi viser ellers til det som står om sakkyndig vurdering i vår veileder om spesialundervisning.

Skolens/ vedtaksmyndighetens rolle og oppgaver

Før skolen kan fatte vedtak om spesialundervisning, skal det alltid foreligge en oppdatert og aktuell sakkyndig vurdering fra PPT. Skolen har ansvar for at saken er forsvarlig utredet i henhold til kravene i forvaltningsloven § 17 og må derfor sikre at de har tilstrekkelige opplysninger i saken til å fatte vedtak. Skolen skal både sikre at den sakkyndige vurderingen oppfylder lovkravene og innhente eventuelle andre viktige opplysninger om eleven. Forsvarlig opplysning av saken innebærer blant annet å innhente elevens og foreldrenes synspunkter på hva som er viktig i forbindelse med organisering og tilrettelegging av spesialundervisningen.

Hvis skolen vil fravike noe av det PPT har anbefalt i sakkyndig vurdering når det gjelder innhold, omfang og organisering av spesialundervisningen, må dette begrunnes konkret. Dette følger av krav i opplæringsloven § 5-3 siste ledd, der det heter at begrunnelsen blant annet skal vise hvorfor kommunen (skolen) mener at eleven likevel får et opplæringstilbud som oppfylder retten etter § 5-1, altså at eleven likevel vil få forsvarlig utbytte av opplæringen/ spesialundervisningen. Denne begrunnelsen bør være så konkret som mulig.

I alle saker skal barnets beste være et grunnleggende hensyn, i samsvar med barnekonvensjonen art. 3.

Elevens og foreldrenes uttalerett

Det følger av opplæringsloven § 5-4 at tilbud om spesialundervisning, så langt som mulig, skal utformes i samarbeid med eleven og foreldrene til eleven, og det skal legges stor vekt på deres syn.

Foreldrene og eleven selv kjenner godt til hvilke forhold som er avgjørende for at opplæringen skal fungere godt. Det er derfor ansett som en viktig del av saksutredningen å høre eleven og foreldrene.

Denne plikten medfører at både PPT og skolen må ta eleven og foreldrene med på råd gjennom hele prosessen med utforming av spesialundervisningstilbudet. Det innebærer ikke at eleven eller foreldrene kan bestemme omfang, innhold eller organisering av tilbudet, men synspunktene skal tillegges stor vekt.

Alternativ vurdering fra sakkyndig

I enkelte saker kan foreldrene være uenige i den konklusjonen/ anbefalingen som PPT har kommet til. Det kan for eksempel skje i saker der helsemessige faktorer spiller inn, eller dersom det kreves særskilt kompetanse for å kunne utrede elevens behov på en forsvarlig måte. Dette skal PPT og skolen i utgangspunktet sikre, for eksempel gjennom å innhente spisskompetanse fra Statped eller andre. Det kan også være aktuelt å innhente helseopplysninger om eleven, dersom PPT eller skolen innhenter samtykke til det fra elevens foreldre.

Hvis foreldrene, til tross for dette, mener at viktige forhold omkring elevens behov ikke er kommet frem, har de anledning til å innhente en alternativ vurdering fra andre sakkyndige. Avhengig av elevens vansker og eventuelle diagnoser kan slike alternative vurderinger komme fra ulike spesialister (eventuelt fastlege) som kjenner elevens behov godt og som i noen tilfeller kan støtte foreldres synspunkter fra et faglig, sakkyndig ståsted. Det er denne muligheten vi påpeker i veilederens punkt 6.7.

I henvendelsen nevner du at dette punktet blir brukt mot foreldre i klagesaker. Det fremgår ikke helt klart om det gjelder klagesaksbehandling ved enkelte skoler/ kommuner eller om det gjelder Statsforvalterens saksbehandling som klageinstans. Av hensyn til korrigerende praksis kan det være viktig å melde fra om slike tilfeller til Statsforvalteren i det aktuelle fylke, dersom det gjelder saksbehandlingen ved skoler/ kommuner. Dette kan ha betydning for deres risikovurdering med tanke på tilsyn med skoler og kommuner.

Dersom det gjelder saksbehandling hos Statsforvalteren, kan det eventuelt meldes fra til Udir dersom dere mener klagebehandlingen ikke skjer i samsvar med ovennevnte regelverk.

Vennlig hilsen

Cathrine Børnes
avdelingsdirektør

Hanne Ronæss
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

